

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020

[COM(2023) 160 final — 2023/0079 (COD)]

и относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение в подкрепа на двойния преход

(COM(2023) 165 final)

(2023/C 349/22)

Докладчик: **Maurizio MENSI**

Съдокладчик: **Michal PINTÉR**

Искане за консултация	Европейския парламент, 8.5.2023 г. Съвета на Европейския съюз, 16.5.2023 г.
Правно основание	членове 114 и 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	Консултативна комисия по индустриални промени
Приемане от секцията	22.6.2023 г.
Приемане на пленарна сесия	12.7.2023 г.
Приемане на пленарна сесия №	580
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	183/1/6

I. ПРЕПОРЪКИ ⁽¹⁾

ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

1. приветства амбицията на Европейската комисия да изготви последователна политика на ЕС относно суровините от критично значение и стратегическите суровини и относно развитието на вериги за създаване на стойност в секторите на добивната промишленост, рафинирането и рециклирането, в съответствие с целите на Зеления пакт и цялото свързано с него законодателство;
2. призовава Европейската комисия да гарантира всеобхватен подход с координирани политики на ЕС за осигуряване на регулаторна сигурност за инвестиции в проучването, добива, преработката, рафинирането и рециклирането на суровини, техните вторични продукти и основни минерали, въз основа на икономическа и техническа осъществимост, съгласуваност на политиките и правна сигурност за стопанските субекти в тези сектори;
3. призовава за координиране на политиката за суровините със социалните политики на ЕС и за подкрепа на изграждането на капацитет на територията на ЕС по отношение на уменията за добивната промишленост, с насоченост към преквалификацията и повишаването на квалификацията на съществуващата работна сила, както и развитието на капацитет за управление в публичните администрации на държавите — членки на ЕС;
4. препоръчва включването на други материали от решаващо значение за секторите на екологосъобразните/чистите технологии в списъците на суровините от критично значение и стратегическите суровини, като се има предвид, че тези списъци се актуализират редовно и се основават на запълбочена, прозрачна и основана на доказателства оценка на критичността и/или стратегическата стойност, извършвана при консултации с представители на промишлеността и експерти;

⁽¹⁾ Тези препоръки са допълнени с предложения за изменения в края на настоящия документ.

5. призовава настоящата и новата Европейска комисия да гарантира достъп до конкурентни цени на енергията и целево финансиране за добивната промишленост и рециклирането на ЕС, като същевременно гарантира опростени и съкратени процедури за издаването на разрешения и лицензирането на нови проекти за суровини, както и свеждане до необходимия минимум на всички нови изисквания за докладване или одит за предприятията;
6. подкрепя ефективното прилагане на мерки за търговска защита на новоразработените проекти за суровини в ЕС и за справяне с непоялните търговски практики и ограничения чрез съответстващи на правилата на СТО ответни мерки;
7. препоръчва даване на приоритет на суровините от критично значение и стратегическите суровини в законодателството в областта на рециклирането и отпадъците и подпомагане на пазарите на вторични суровини, особено за суровини от решаващо значение за екологичния преход;
8. препоръчва проектите за проучване и добив на суровини от критично значение на територията на ЕС да се подкрепят с публично финансиране посредством координация с правилата за държавна помощ;
9. препоръчва да се гарантира координация между предложения Законодателен акт за СКЗ и антиотръстовите инструменти на ЕС, за да се избегнат ненужни нарушения на вътрешния пазар;
10. предлага да се проучат възможностите за специфични партньорства и споразумения за сътрудничество и със страните кандидатки;
11. препоръчва постигане на правилния (екологичен) баланс при оценката на съгласуваността с други политики на ЕС.

II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ/ИЗГОТВЯНЕ

1. На 16 март 2023 г. Комисията представи, заедно със съобщение, предложението си за нов регламент, чиято цел е да се осигури достъп до суровини от критично значение и стратегически суровини (Регламент за суровините от критично значение (СКЗ) или Законодателен акт за СКЗ). Докато в регламента се установява регулаторна рамка за подпомагане на развитието на вътрешния капацитет и за засилване на устойчивостта и кръговостта на веригите на доставки на суровини от критично значение в ЕС, в съобщението се предлагат мерки за подкрепа на диверсификацията на веригите на доставки чрез нови международни взаимно подкрепящи се партньорства.
2. Общата цел на Законодателния акт за СКЗ е да се преодолее липсата на сигурен и устойчив достъп до суровини от критично значение за ЕС чрез повишаване на осведомеността на промишлеността на ЕС и смекчаване на свързаните със суровините от критично значение рискове в глобалната верига на доставки — стратегическа цел (СЦ) 2, увеличаване на капацитета на веригата на ЕС за създаване на стойност в областта на суровините от критично значение на вътрешния пазар — СЦ 3, както и намаляване на отпечатъка върху околната среда на потреблението на суровини от критично значение в ЕС.
- (3) Като предлага съгласуван подход на ЕС за подобряване и гарантиране на сигурността на доставките на суровини от критично значение, инициативата ще спомогне да се предотвратят евентуалните случаи на нарушаване на конкуренцията и разпокъсаност на единния пазар, които вероятно ще настъпят в резултат на такива некоординирани действия, и да се поддържат еднакви условия на конкуренция за предприятията в рамките на ЕС.

Гарантиране на всеобхватен подход със съгласувани политики на ЕС с цел предоставяне на регулаторна сигурност за инвестициите

4. Понастоящем ЕС е зависим от вноса на много суровини (от 75 % до 100 % от доставките) и поради това е изложен на уязвимост по веригите на доставки и на значителна нестабилност на цените. Според Прогнозата на ОИСР за световните материални ресурси до 2060 г. използването на суровини в световен мащаб се очаква почти да се удвои до 2060 г., а най-бързо се очаква да нарасне използването на метали — както на първични, така и на вторични метали. В същото време ЕС генерира по-малко от 5 % от световното производство на минерални суровини. Китай сам осигурява около 75 % от световния производствен капацитет за литиево-йонни батерийни клетки и помещава десетте най-големи доставчици на фотоволтаично (ФВ) оборудване в света. За разлика от това, само около 3 % от световния производствен капацитет на литиево-йонни батерийни клетки е в ЕС.

5. В Регламента за суровините от критично значение се предвиждат определянето и подпомагането на стратегически проекти в областта на добива, преработката или рециклирането на стратегически суровини. За да привлече такива инвестиции — със сравнително дълги срокове — Комисията следва да разгледа въпроса за регулаторната сигурност. Предвидимата и стабилна регулаторна среда е от решаващо значение за привличането на инвестиции не само в добива на суровини, но и в преработката и рециклирането.

6. Множество законодателни рамки оказват влияние върху стабилността и привлекателността на бизнес средата в ЕС, а често конкурентните и množащи се изисквания за докладване допринасят за регулаторната несигурност (вж., наред с другото, Директивата относно емисиите от промишлеността⁽²⁾, Регламента относно батериите⁽³⁾, преразглеждането на Регламента относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), законодателството в областта на отпадъците, Регламента за екопроектирането на устойчиви продукти, Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии, новата промишлена политика на ЕС, Плана за действие за кръговата икономика, Директивата за екодизайн⁽⁴⁾ и др.). Поради това е от решаващо значение да се избегне двойното регулиране или свръхрегулирането, така че да се привлечат и стимулират инвестиции във вътрешния промишлен капацитет за добив, рафиниране, преработка и рециклиране на материали. Законодателният акт за СКЗ следва да се основава на работата на Комисията в други свързани области и следва да бъде изцяло приведен в съответствие с всеобхватните цели на Зеления пакт и да бъде съгласуван със съответното законодателство. Политиката за управление на ресурсите от критично значение следва да се основава във възможно най-голяма степен на факти, като се вземат предвид наличните данни (вж. Прогнозното проучване на Съвместния изследователски център (JRC) от 2020 г. „Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU“ („Суровини от критично значение за стратегическите технологии и сектори в ЕС“) или най-новият доклад на JRC „Наука в подкрепа на политиката“, озаглавен „Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU“ („Анализ на веригата на доставки и прогнозиране на търсенето на суровини в стратегическите технологии и сектори в ЕС“).

7. Друг въпрос е свързан с необходимостта да се предоставят точни насоки на заинтересованите страни относно начина, по който списъците със стратегически суровини и суровини от критично значение ще бъдат включени в политиките на ЕС. Списъкът на суровините от критично значение може да помогне да се изгъкнат пред създателите на политики значението и ролята на определени вещества в икономиката на ЕС, но са необходими допълнителни усилия, за да могат веществата, включени в списъка на суровините от критично значение, да бъдат надлежно подкрепени както в действащото, така и в предстоящото законодателство. Необходимо е ясно приоритизиране на суровините от критично значение при изготвянето на политиките, и по-специално в областта на промишлената политика, търговската политика, държавната помощ, научноизследователската и развойна дейност, климата и околната среда, както и при изготвянето на законодателни актове в областта на химикалите. Всички тези политики и техните цели следва да бъдат съгласувани, за да се създадат благоприятни условия и регулаторен режим за суровините от критично значение и за развитието на техните вериги за създаване на стойност. Необходимо е също и допълнително разяснение по отношение на приоритизирането на проекти, при които основният добиван материал не е нито стратегически, нито от критично значение, а е вторичен продукт (напр. проект за добив на желязна руда, водещ до добива на редкоземни елементи като вторични продукти). Освен това е необходимо да се разясни статутът на категорията „други“, т.е. „нестратегически“, проекти, за да може ясно да се разбере как и в какви срокове такива проекти ще бъдат оценявани и финансово подкрепяни. И накрая, приоритизирането на проектите за стратегически суровини не следва при никакви обстоятелства да води до омаловажаване на други важни проекти в областта на суровините или проекти по веригата за създаване на стойност на суровините.

8. В допълнение към предоставянето на правна сигурност на съответните заинтересовани страни, инициативите на Комисията в тази област следва да се основават на по-широка обществена подкрепа. Разрастването на миннодобивната, преработвателната и рециклиращата промишленост ще създаде нови работни места и ще допринесе за икономическия напредък, но при все това съществува основен въпрос, пораждащ загриженост, свързан с осигуряването на обществената подкрепа. Повишаването на осведомеността сред гражданите е от първостепенно значение: Комисията прилага целенасочени комуникационни стратегии за информиране на гражданите на ЕС за ползите, както и за устойчивостта и въздействието върху околната среда на новите промишлени инвестиции, свързани със суровините от критично значение.

Осигуряване на съгласуваност със социалните политики на ЕС: подкрепа за изграждане на капацитет в целия ЕС по отношение на уменията, свързани с добивната промишленост

9. Секторът на суровините осигурява около 350 000 работни места в ЕС, както и над 30 милиона работни места в производствените сектори, които зависят от надежден достъп до минерални суровини. Осигуряването на устойчиви доставки на суровини и авангардни материали за ЕС ще изисква над 1,2 милиона нови работни места до 2030 г.⁽⁵⁾ Поради това

⁽²⁾ Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (преработен текст) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2023/1542 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 г. за батериите и негодните за употреба батерии, за изменение на Директива 2008/98/ЕО и Регламент (ЕС) 2019/1020 и за отмяна на Директива 2006/66/ЕО (ОВ L 191, 28.7.2023 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението (преработен текст) (ОJ L 285, 31.10.2009, стр. 10).

⁽⁵⁾ Оценка на ЕИТ относно суровините.

Законодателният акт за СКЗ следва да бъде приведен в съответствие със социалните политики на ЕС и да подкрепя усилията за изграждане на капацитет на равнището на държавите членки, за да се подсили работната сила във веригите на доставки на суровини от критично значение, в добивната промишленост, както и в областта на преработката и рециклирането. От решаващо значение е подкрепата за образованието и изграждането на умения в академичните среди, но също така и насочването към специалисти от промишлеността в сектора на суровините и публичните администрации на държавите членки с усилия за изграждане на капацитет. Това би могло да се постигне чрез създаването на нови (и/или подкрепа за вече съществуващи) специализирани институции за подпомагане на висшето образование и професионалното обучение за сектора на суровините, както и за преквалификация и повишаване на квалификацията на съществуващата работна сила в ЕС. И накрая, следва да се положат конкретни и по-големи усилия за създаване и подпомагане на приложното обучение и трансфера на технологии между академичните среди, промишлеността и научноизследователските организации.

Включване на други материали от решаващо значение за секторите на екологосъобразните/чистите технологии и гарантиране на съгласуваност с други политики

10. В допълнение към материалите, посочени като стратегически или от критично значение в Законодателния акт за СКЗ, съществуват и суровини от некритично значение, които в средносрочен или дългосрочен план биха могли да придобият критично значение. За това е необходим гъвкав списък, който може лесно да бъде адаптиран и следва да се актуализира редовно, най-малко на всеки две години и по-често, когато е необходимо, в зависимост от бъдещите развития в тази област. Оценката на стратегическото значение на различните материали следва също така да бъде специфична за отделните сектори, за да отразява търсенето в различните производствени сектори. Освен това следва да се извърши оценка на достъпа до основни суровини, за да се допълнят изцяло усилията на Комисията да предоставя подкрепа за суровините от критично значение и стратегическите суровини.

11. Оценката следва да отразява приоритетите и нуждите на ЕС за енергийния преход, евентуално до 2030 г., и да включва материали, за които понастоящем не съществува очевиден риск от прекъсване на доставките, но които са силно търсени в секторите от решаващо значение за целите на ЕС за декарбонизация и за екологичния и цифровия преход, или които се считат за основни минерали. Акцентът върху тези приоритетни програми следва също така да обхваща по подходящ начин основните вериги за създаване на стойност, като например свързаните с продоволствената сигурност или медицината. Определянето на материалите за включване в различните списъци следва винаги да се основава на задълбочен, прозрачен и ясно определен анализ за оценка на тяхната критичност и/или стратегическа стойност, който отразява цялата верига за създаване на стойност на суровините, изискванията за преработка и наличието на заместители. Следва да се провеждат редовни консултации с представители на промишлеността и експерти и да се гарантира функциониращ открит диалог между Комисията и сектора.

Гарантиране на достъпа до конкурентни цени на енергията и по-добро целево финансиране за промишлените отрасли в ЕС

12. Продължаващата енергийна криза оказва решаващо въздействие върху всички предприятия в ЕС, и по-специално върху енергоемките отрасли, включително добивния сектор и рециклирането. Необходим е координиран отговор на ЕС, за да се гарантира доброто функциониране на енергийния пазар на ЕС. Успехът на всяка политика на ЕС в областта на суровините от критично значение зависи от надеждния достъп до достатъчно количество електроенергия от неизкопаеми източници на конкурентни цени. Бихме приветствали реформа на наличните рамки за финансиране, която да отразява амбициите на Закона на САЩ за намаляване на инфлацията (IRA) — финансиране, насочено в по-голяма степен към етапа на пазарна реализация и покриващо оперативните разходи (ОРЕХ), за разлика от настоящия приоритет на ЕС за финансиране на етапа на научноизследователска и развойна дейност (НИРД) на нови стратегически проекти. Въпреки че акцентът върху иновативните технологии и научните изследвания е важен, получените в резултат на това продукти също следва да получат подходяща подкрепа на етапа на пазарната реализация.

13. Приветства се амбицията на Комисията за ускоряване на процедурите за издаване на разрешения, като на нея следва да ѝ се даде приоритет, за да се постигне максимална продължителност от 12—18 месеца за тези процедури. Новите проекти от критично значение следва да бъдат оценявани в рамките на ускорени срокове и следва да бъдат определени стриктни крайни срокове за максималната продължителност на процедурите за издаване на разрешения/лицензи. Всяка реформа на процедурите за издаване на разрешения следва да има за цел да съкрати тяхната продължителност и да намали сложността им, като същевременно се запази строгостта на стандартите от екологичен, социален и управленски характер. Ускоряването на процедурата за издаване на разрешения се гарантира и чрез укрепване на механизма за обслужване на едно гише. Този механизъм се определя в рамките на предварително определени срокове с оглед на по-голяма ефективност и по-малка тежест на централизираната процедура за издаване на разрешение. Реформираният разпоредби за издаване на разрешения следва да се прилага за съоръженията за проучване, добив, рафиниране, преработка и рециклиране и следва да предоставят достатъчна регулаторна сигурност по отношение на резултатите от тях. Освен това всички нови изисквания за докладване или одит в Законодателния акт за СКЗ следва да бъдат ограничени до необходимата степен, за да не се налага допълнителна административна тежест върху предприятията от ЕС, независимо от техния размер. Предвиденият съвет за суровините от критично значение играе решаваща роля в подкрепата на прилагането на Законодателния акт за СКЗ, включително процедурите за издаване на разрешения. За тази цел, за да се гарантира ефективността на неговите задачи по наблюдение, е препоръчително в съвета да бъдат включени не само институционални представители, но и независими технически експерти в областта.

Справяне с нелоялните търговски практики и ограничения

14. Въпреки амбициозните цели на Законодателния акт за СКЗ съществуват естествени ограничения на наличието на някои суровини в ЕС и поради това вносът ще продължи да бъде от решаващо значение за прехода към екологосъобразна и цифрова икономика.

15. Ефективните мерки за търговска защита ще трябва да бъдат запазени, за да се осигури защитата на новите европейски инвестиции и да се гарантират еднакви условия на конкуренция с трети държави. Необходимо е да се модернизират мерките на ЕС за търговска защита, за да се осигури защита срещу дъмпинга от трети държави. По-специално, ЕС следва да има за цел да осигури по-бързото прилагане на мерките за търговска защита, за да се противодейства на нелоялния внос, да се провеждат по-бързи и по-ефективни разследвания и да се даде възможност за широкото прилагане на временни мерки на ранен етап.

16. Действията на ЕС в областта на търговската политика следва да допълват целите на Законодателния акт за СКЗ и свързаните с него политики, включително в областта на социалните права, и следва да дават приоритет на бързото сключване на споразумения за свободна търговия (ССТ) с богатите на ресурси държави, по които понастоящем се водят преговори или се очаква ратификация (Австралия, Индонезия и др.). Що се отнася до вече сключените ССТ, съществуващите разпоредби, свързани с енергетиката и суровините, следва да бъдат засилени. Следва да се обърне внимание и на съгласуваността на търговската политика и митническите правила/правилата за произход, приложими за суровините, както на конкретни въпроси, свързани със заобикалянето на санкциите, приложими за суровините.

Даване на приоритет на суровините от критично значение и стратегическите суровини в законодателството в областта на рециклирането и отпадъците и подпомагане на пазарите на вторични суровини

17. Рециклирането е важно за подобряване на стратегическата автономност на ЕС. ЕС следва да подкрепя своята промишленост за третиране и преработка на отпадъците чрез подготвянето на вторични суровини, които да бъдат рециклирани в производствените процеси, и следва да измени съществуващото законодателство в областта на отпадъците, така че да се даде приоритет на рециклирането и кръговостта на суровините от критично значение и стратегическите суровини. Той следва също така да подкрепя пазарите на вторични суровини. По отношение на вторичните суровини ЕИСК предлага да се предприемат мерки за установяване на добре функциониращи пазари и за свеждане до минимум на изтичането на скрап.

18. Вторичните суровини могат да допринесат за намаляване на зависимостта от определени суровини от критично значение и поради това следва да се разглеждат в обхвата на Законодателния акт за СКЗ. Като един от многобройните примери, ефективното рециклиране на скрап от черни метали може да намали нуждите от доставки на суровини за производството на метали. Железният скрап се очаква да стане оскъден преди 2030 г., което ще доведе до възможно прекъсване на доставките, въпреки че е основна съставка за енергийния преход.

19. Законодателният акт за СКЗ следва да гарантира достъп до всички материали от критично значение за промишлеността и електрическите превозни средства (ЕПС). Това включва не само редкоземни елементи, манган, материали от решаващо значение за екологичния преход, включително стомана, алуминий и мед, промишлени минерали, графит или никел, но и вторични суровини. Стоманата е един от ключовите фактори за инфраструктурата за осъществяването на екологичния преход и тези фактори следва да бъдат подходящо определени и надлежно взети под внимание в Законодателния акт за СКЗ по целите им вериги за създаване на стойност.

Икономически и екологични проучвания относно въздействието на добива на суровини от критично значение върху замърсителите: съгласуваност с разпоредбите за държавна помощ

(20) Като се има предвид степента на несигурност относно ефективното наличие на суровини от критично значение в ЕС, рискът, свързан със започването на проекти за проучване и добив на територията на ЕС, ще бъде разумно поет само ако е финансово подкрепен с публично финансиране. Тъй като в Законодателния акт за СКЗ също така се изисква тези кампании да бъдат в съответствие с целите на Зеления пакт, ЕИСК предлага публичното финансиране да се предоставя по-лесно, ако добивът се основава на предварителни икономически и екологични проучвания, в които се оценява въздействието на добива на суровини от критично значение върху замърсителите.

21. В случай че такива предварителни проучвания попадат извън обхвата на стратегическите проекти, предвидени в Законодателния акт за СКЗ, тяхното публично финансиране следва да бъде насърчавано чрез съгласуваност с правилата за държавна помощ, и по-специално с новоприетото изменение на Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО) от 2023 г., свързано със Зеления пакт. Тези предварителни проучвания действително се определят като „помощ за опазване на околната среда“ или „помощ за научни изследвания, развитие и иновации“, а когато включват няколко държави членки — като „важни проекти от общоевропейски интерес“ (ВПОИ).

22. Ефективната съгласуваност с мерките на ЕС за държавна помощ, които вече са на предварителен етап на НИРД, може действително да гарантира, че публичното финансиране в подкрепа на последващото изпълнение на стратегическите проекти е ефективно насочено към постигането на устойчиви цели, както и да гарантира, в конкретния случай на ВПОИ, че те са насочени към постигането на съгласуван резултат. Могат да бъдат въведени механизми за публично финансиране (напр. ускорен и по-лесен достъп до финансови механизми като заеми/гаранции по заеми/безвъзмездни средства) само по отношение на инвестициите, извършвани от дружества от ЕС в рамките на проекти по ССТ.

Антитръстови инструменти: Регламентът за сливанията, за да се благоприятстват първенците на ЕС в областта на рециклирането и добива на суровини от критично значение

(23) Като се вземат предвид като необходими предварителни условия както все още непроучената наличност на суровини от критично значение в рамките на ЕС, така и значителните инвестиции, необходими за осъществяването на сигурна и устойчива верига на доставки на суровини от критично значение, може да е препоръчително някои от антитръстовите инструменти на ЕС да бъдат адаптирани, за да се улеснят целите, установени със Законодателния акт за СКЗ, като същевременно се избегнат ненужните нарушения на конкуренцията на вътрешния пазар (например може да е от полза рамката за контрол на сливанията да се прилага по по-гъвкав и насочен към устойчивостта начин, като се вземат предвид не само целите на Зеления пакт (както вече е предвидено от Европейската комисия), но и целите на Законодателния акт за СКЗ).

24. Поради това би било препоръчително сливанията да се оценяват с оглед на стратегическите проекти, които ще бъдат осъществени в рамките на Законодателния акт за СКЗ, за да се постигне правилният баланс между различните засегнати интереси.

25. Поради това органите за защита на конкуренцията може да бъдат призвани да обмислят нови видове ефективност, т. е. намаляване на прекъсванията на доставките и повишаване на подготвеността на промишлеността в случай на външен недостиг на суровини от критично значение. В тези оценки следва също така да се разгледа целта на Комисията за обединяване на търсенето на заинтересовани купувачи на суровини от критично значение и, в крайна сметка, да се допринесе за намаляване на настоящите високи цени.

Международна ангажираност и диверсификация на ресурсите: участие на страните кандидатки и координация с двустранно сътрудничество в рамките на международни форуми

26. В съответствие с целта на Комисията за диверсификация на външните източници на суровини от критично значение ЕИСК препоръчва да се проучат възможностите за конкретни партньорства и споразумения за сътрудничество, включително със страните кандидатки. Тези партньорства може да включват финансирани от ЕС проекти за разработване на кампании за добив в нови избрани обекти и/или в изоставени миннодобивни обекти в съответствие със стратегическите проекти, които ще бъдат стартирани в държавите — членки на ЕС, съгласно новите предложения на Комисията.

27. Тези партньорства може да зависят от поемането на ангажименти от страна на страните кандидатки за по-бързо привеждане на техните политики в областта на околната среда в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Включването на такива партньорства в рамките на текущите преговори за присъединяване може разумно да донесе двойна полза за ЕС като цяло, като увеличи шансовете за увеличаване на вътрешните източници на суровини от критично значение в бъдеще и като улесни страните кандидатки да спазват законодателството на ЕС в областта на околната среда (напр. в областта на отпадъците, водите, промишленото замърсяване и качеството на въздуха).

28. Законодателният акт за СКЗ се съгласува не само с други политики на ЕС и действия в областта на международната търговия, но и с двустранното сътрудничество, осъществявано от ЕС в рамките на международни форуми (т.е. сътрудничеството между ЕС и САЩ в рамките на форуми като Партньорството за сигурност на минералите, Конференцията за материалите и минералите от критично значение и Работната група за минералите от критично значение към Международната агенция по енергетика, наскоро подсилена от Енергийния съвет ЕС — САЩ).

29. В Законодателния акт за СКЗ на ЕС се предоставя не само вътрешна самодостатъчност по отношение на осигуряването на суровините от критично значение, но и външната автономност да определя нови стандарти на световната сцена, когато става въпрос за гарантиране на сигурността и устойчивостта на съответните вериги на доставки на тези суровини. Ролята на ЕС като фактор, определящ стандартите на световната сцена, допълнително ще увеличи шансовете за постигане на общите цели, определени в предложението на Комисията за справяне със замърсителите и нелоялните търговски практики, свързани със суровините от критично значение в целия свят.

Дългосрочни цели спрямо краткосрочни цели при оценяването на съгласуваността с други политики на ЕС: постигане на правилния (екологичен) баланс

30. В заключение, не може да бъде изключено, че в дългосрочен план ефективното изпълнение на Законодателния акт за СКЗ може да изисква преформулиране на целите на Зеления пакт в краткосрочен план. В действителност, перспективата за (почти) самодостатъчен ЕС, дори и да изисква повече време, за да бъде напълно ефективно осъществена, в крайна сметка може да направи целите за устойчивост/неутралност по отношение на климата по-постижими в дългосрочен план (като се има предвид и относително по-голямото замърсяване, причинено от настоящите методи за добив на материали в някои развиващи се страни).

III. ПРЕДЛОЖЕНИ ИЗМЕНЕНИЯ НА COM (2023) 160 final

Изменение 1

Съображение 29

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
<p>Частните инвестиции от страна на дружества, финансови инвеститори и изкупвачи са от съществено значение. Когато само частните инвестиции не са достатъчни, ефективното въвеждане на проекти по веригата за създаване на стойност в сектора на суровините от критично значение може да изисква публична подкрепа, например под формата на гаранции, заеми или капиталови или квазикапиталови инвестиции. Тази публична подкрепа може да представлява държавна помощ. Такава помощ трябва да има стимулиращ ефект и да е необходима, подходяща и пропорционална. Съществуващите насоки за държавна помощ, които неотдавна претърпяха задълбочено преразглеждане в съответствие с двойните цели на прехода, предоставят широки възможности за подкрепа на инвестициите по веригата за създаване на стойност в сектора на суровините от критично значение, при спазване на определени условия.</p>	<p>Частните инвестиции от страна на дружества, финансови инвеститори и изкупвачи са от съществено значение. Когато само частните инвестиции не са достатъчни, ефективното въвеждане на проекти по веригата за създаване на стойност в сектора на суровините от критично значение може да изисква публична подкрепа, например под формата на гаранции, заеми или капиталови или квазикапиталови инвестиции. Тази публична подкрепа може да представлява държавна помощ. Такава помощ трябва да има стимулиращ ефект и да е необходима, подходяща и пропорционална. Съществуващите насоки за държавна помощ, които неотдавна претърпяха задълбочено преразглеждане в съответствие с двойните цели на прехода, предоставят широки възможности за подкрепа на инвестициите по веригата за създаване на стойност в сектора на суровините от критично значение, при спазване на определени условия. Комисията и държавите членки следва да предоставят по-голяма яснота относно начина, по който ще се използват правилата за държавна помощ, и да въведат механизми за отпускане на безвъзмездни средства, заеми и данъчни кредити в подкрепа на съществуващия промишлен капацитет на ЕС и на създаването на нови съоръжения в ЕС и надеждни трети държави партньори. Те следва да бъдат с акцент както върху оперативните, така и върху капиталовите разходи.</p>

Изложение на мотивите

На настоящите мерки за държавна помощ им липсват яснота и механизми за подкрепа на съществуващия промишлен капацитет, който беше засегнат значително от покачващите се цени на енергията и създаването на нови съоръжения за суровини от критично значение в ЕС и извън него.

Изменение 2

Член 1, параграф 2, алинея а), нова алинея

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
	<p>а) <i>определяне на прозрачна и ясно определена методология за оценка на материалите, които да бъдат включени в списъка на стратегическите суровини, включително чрез използването на технически информационни документи, подобна на методологията, прилагана за списъка на суровините от критично значение. Бъдещите списъци на стратегическите суровини и суровините от критично значение следва да бъдат придружавани от оценка на въздействието на съществуващото законодателство на ЕС и на въздействието, което то оказва върху материалите в тези списъци.</i></p>

Изложение на мотивите

Суровините от критично значение се оценяват чрез оценка на критичността въз основа на специфична методология, която включва дълг и задълбочен процес на валидиране с помощта на външни експерти, представители на промишлеността и научноизследователски институти. За разлика от това определянето на стратегическите суровини не се основаваше на публикувана методология, нито включваше предишни консултации. Включването на стратегически суровини в списъка на суровините от критично значение (приложение 2) означава, че всички материали са достигнали праговете, определени от методологията за суровините от критично значение, което е подвеждащо.

Изменение 3

Член 1, параграф 3

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
<p>3. Когато въз основа на доклада, посочен в член 42, Комисията заключава, че има вероятност Съюзът да не постигне целите, посочени в параграф 2, тя оценява осъществимостта и пропорционалността на предлагането на мерки или упражняването на правомощията си на равнището на Съюза, за да се гарантира постигането на тези цели.</p>	<p>3. Когато въз основа на доклада, посочен в член 42, Комисията заключава, че има вероятност Съюзът да не постигне целите, посочени в параграф 2, тя осигурява възможност за известна степен на гъвкавост, която най-добре отразява уникалността на веригата за създаване на стойност на целевата суровина, тъй като всеки материал има специфични свойства и предизвикателства, свързани с набавянето, преработката и рециклирането му. Тя следва да акцентира върху поддържането на съществуващия капацитет и подкрепата за него. Следва да се насърчава открит и постоянен диалог между промишлеността и създателите на политики, за да се определят референтните показатели, които са осъществили както от техническа, така и от икономическа гледна точка, и са в съответствие с целите на ЕС.</p>

Изложение на мотивите

Референтните показатели по отношение на набавянето, преработката и рециклирането са твърде общи и нереалистични и могат да доведат до непредвидени и отрицателни последици. Разпоредбите следва да бъдат внимателно разгледани с оглед на икономическите и техническите трудности, свързани с тяхното прилагане, както и на риска от претоварване на промишлеността на ЕС, по-специално на МСП.

Изменение 4

Приложение I

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
<p style="text-align: center;">ПРИЛОЖЕНИЕ I</p> <p style="text-align: center;">Стратегически суровини</p> <p style="text-align: center;">Раздел 1</p> <p style="text-align: center;">Списък със стратегически суровини</p> <p>Следните суровини се считат за стратегически:</p> <p>а) Бисмут</p> <p>б) Бор — <i>с металургична чистота</i></p> <p>в) Кобалт</p> <p>г) Мед</p> <p>д) Галий</p> <p>е) Германий</p> <p>ж) Литий — <i>с чистота за производство на батерии</i></p> <p>з) Метален магнезий</p> <p>и) Манган — <i>с чистота за производство на батерии</i></p> <p>й) Природен графит — <i>с чистота за производство на батерии</i></p> <p>к) Никел — <i>с чистота за производство на батерии</i></p> <p>л) Метали от групата на платината</p> <p>м) Редкоземни метали <i>за магнити</i> (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm и Ce)</p> <p>н) Метален силиций</p> <p>о) Метален титан</p> <p>п) Волфрам</p>	<p style="text-align: center;">ПРИЛОЖЕНИЕ I</p> <p style="text-align: center;">Стратегически първични и вторични суровини</p> <p style="text-align: center;">Раздел 1</p> <p style="text-align: center;">Списък със стратегически суровини</p> <p>Следните първични и вторични суровини се считат за стратегически, включително съответните им носещи метали и минерали, с които тези стратегически суровини се извличат:</p> <p>а) Бисмут</p> <p>б) Бор</p> <p>в) Кобалт</p> <p>г) Мед</p> <p>га) Железен скрап (включително неръждаел)</p> <p>д) Галий</p> <p>е) Германий</p> <p>ж) Литий</p> <p>жа) Магнезит/периклаз</p> <p>з) Магнезий</p> <p>и) Манган</p> <p>й) Графит</p> <p>к) Никел</p> <p>ка) Фосфор</p> <p>кб) Поташи</p> <p>л) Метали от групата на платината</p> <p>м) Редкоземни метали (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm и Ce)</p> <p>н) Силиций</p> <p>о) Титан</p> <p>п) Волфрам</p> <p>па) Цинк</p>

Изменение 5

Приложение II

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
<p style="text-align: center;">ПРИЛОЖЕНИЕ II</p> <p style="text-align: center;">Суровини от критично значение</p> <p style="text-align: center;">Раздел 1</p> <p style="text-align: center;">Списък със суровини от критично значение</p> <p>Следните суровини се считат за суровини от критично значение:</p> <p>а) Антимон</p> <p>б) Арсен</p> <p>в) Боксит</p> <p>г) Барит</p> <p>д) Берилий</p> <p>е) Бисмут</p> <p>ж) Бор</p> <p>з) Кобалт</p> <p>и) Коксуващи се въглища</p> <p>й) Мед</p> <p>к) Фелдшпат</p> <p>л) Флуорит</p> <p>м) Галий</p> <p>н) Германий</p> <p>о) Хафний</p> <p>п) Хелий</p> <p>р) Тежки редкоземни метали</p> <p>с) Леки редкоземни метали</p> <p>т) Литий</p> <p>у) Магнезий</p> <p>ф) Манган</p> <p>х) Природен графит</p> <p>ц) Никел — <i>с чистота за производство на батерии</i></p> <p>ч) Ниобий</p> <p>ш) Фосфорит</p> <p>щ) Фосфор</p>	<p style="text-align: center;">ПРИЛОЖЕНИЕ II</p> <p style="text-align: center;">Стратегически първични и вторични суровини</p> <p style="text-align: center;">Раздел 1</p> <p style="text-align: center;">Списък със суровини от критично значение</p> <p>Следните първични и вторични суровини се считат за суровини от критично значение, включително съответните ил носещи метали и минерали, с които тези суровини от критично значение се извличат:</p> <p>а) Антимон</p> <p>б) Арсен</p> <p>в) Боксит</p> <p>г) Барит</p> <p>д) Берилий</p> <p>е) Бисмут</p> <p>ж) Бор</p> <p>з) Кобалт</p> <p>и) Коксуващи се въглища</p> <p>й) Мед</p> <p>к) Фелдшпат</p> <p>гг) Железен скрап (включително неръждаел)</p> <p>л) Флуорит</p> <p>м) Галий</p> <p>н) Германий</p> <p>о) Хафний</p> <p>п) Хелий</p> <p>р) Тежки редкоземни метали</p> <p>с) Леки редкоземни метали</p> <p>т) Литий</p> <p>та) Магнезит/периклаз</p> <p>у) Магнезий</p> <p>ф) Манган</p> <p>х) Графит</p> <p>ц) Никел</p> <p>ч) Ниобий</p> <p>ш) Фосфорит</p> <p>щ) Фосфор</p>

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
аа) Метали от групата на платината бб) Скандий вв) Метален силиций гг) Стронций дд) Тантал ее) Метален титан жж) Волфрам зз) Ванадий	аа) Метали от групата на платината ааа) Поташи бб) Скандий вв) Метален силиций гг) Стронций дд) Тантал ее) Метален титан жж) Волфрам зз) Ванадий ии) Цинк

Мотиви за изменения 4 и 5

Някои материали обикновено могат да бъдат добивани само заедно с друг благороден метал — като например редкоземни елементи с желязна руда — и не могат да бъдат добивани отделно. Освен това някои материали са необходими в екосистемата на производство, рафиниране и рециклиране на материали, например магнезит за топилните предприятия — без този материал не е възможно да се рециклират метали/материали чрез високи температури. Следва да избягваме ограничения в тази област (както за суровините от критично значение, така и за стратегическите суровини) и предписване на специфични употреби за конкретни суровини във веригата за създаване на стойност. В противен случай само последният етап на рафинирането би бил допустим, но не и добивът.

Преходът към нисковъглеродна и кръгова икономика увеличава значението на вторичните суровини, тъй като те спомагат за намаляване на зависимостта от първични суровини, подпомагат ефективното използване на ресурсите, намаляването на отпадъците и устойчивостта. Освен това някои от тези материали са от съществено значение за декарбонизацията на промишлеността, екологичния преход и постигането на целите за нулеви нетни емисии.

Изменение 6

Член 2 — параграф 15 (нова алинея)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
	15) Проект за стратегически суровини означава всяко планирано съоръжение или планирано значително разширяване или промяна на предназначението на съществуващо съоръжение, което се използва за добив, преработка или рециклиране на суровини, изброени в приложение II, включително когато тези суровини се срещат като вторични продукти от добива и преработката на носещи суровини, които не са изброени в приложение I или II.

Изложение на мотивите

Стратегическите суровини често съществуват като вторични продукти от носещ (неблагороден) метал или минерал. Необходимо е да се внесе повече яснота относно включването на проекти за добив на такива благородни и носещи метали и минерали в обхвата на стратегическите проекти на Законодателния акт за СКЗ.

Изменение 7

Член 3а — нов

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение
	<p style="text-align: center;">Член 3а</p> <p>1. Вторичните суровини се разглеждат в списъците на стратегическите суровини (приложение I) и суровините от критично значение (приложение II).</p> <p>2. Комисията прави преглед най-малко на всеки две години и при необходимост актуализира списъка на вторичните стратегически суровини и суровини от критично значение, част от приложение I и приложение II, като взема предвид тяхната стратегическа роля за декарбонизацията и екологичния преход, високия прогнозиран растеж на търсенето или недостига на световно равнище, трудностите за увеличаване на събирането/оползотворяването в ЕС; висок потенциал за оползотворяване на суровини от критично значение в ЕС.</p>

Изложение на мотивите

Вторичните суровини играят важна роля за декарбонизацията на европейските промишлени отрасли, особено на тези, които произвеждат стратегически технологии за екологичния и цифровия преход. Признаването на тяхната стратегическа стойност подкрепя отговорното набавяне и намалява добива на първични суровини. В рамките на списъка на стратегическите суровини следва да се състави подписък на стратегическите вторични суровини, като се вземат предвид, наред с другото, следните критерии: стратегическата роля за декарбонизацията и екологичния преход; високия прогнозиран растеж на търсенето; трудностите при събирането, оползотворяването или рециклирането в ЕС; високият потенциал за оползотворяване на суровини от критично значение. При оценката следва да се вземат предвид последните налични данни, както и прогнозираното развитие на търсенето и предлагането в рамките на подходящ референтен период, за да се преодолее бъдещ недостиг или прекъсване на доставките.

Изменение 8

Член 5 — параграф 1 — буква в)

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
<p>проектът ще бъде изпълнен по устойчив начин, по-специално по отношение на наблюдението, предотвратяването и свеждането до минимум на въздействието върху околната среда, използването на социално отговорни практики, включително зачитане на правата на човека и трудовите права, потенциала за качествени работни места и пълноценно участие на местните общности и съответните социални партньори, и използването на прозрачни търговски практики с адекватни политики за съответствие за предотвратяване и свеждане до минимум на рисковете от неблагоприятни въздействия върху правилното функциониране на публичната администрация, включително корупция и подкупи;</p>	<p>проектът ще бъде изпълнен по устойчив начин, по-специално по отношение на наблюдението, предотвратяването и свеждането до минимум на въздействието върху околната среда, особено в дългосрочен план и в световен мащаб, използването на социално отговорни практики, включително зачитане на правата на човека и трудовите права, потенциала за качествени работни места и пълноценно участие на местните общности и съответните социални партньори, и използването на прозрачни търговски практики с адекватни политики за съответствие за предотвратяване и свеждане до минимум на рисковете от неблагоприятни въздействия върху правилното функциониране на публичната администрация, включително корупция и подкупи;</p>

Изложение на мотивите

Постигане на точния баланс между дългосрочните цели за устойчивост и краткосрочните цели (като се вземе предвид и относително по-голямото замърсяване, причинено от настоящите методи за добив на материали в някои развиващи се страни, и фактът, че живеем на една и съща планета).

Изменение 9

Член 19, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение
	д) нелоялни търговски практики. Комисията поддържа и засилва мерките за търговска защита, за да се гарантират еднакви условия на конкуренция. ЕС следва също така да даде приоритет на създаването на съобразени с правилата на СТО стимули, за да се гарантират еднакви условия на конкуренция в световен мащаб. Те биха могли да бъдат под формата на потребителски стимули за устойчиви европейски суровини или подкрепа за производството на по-усъвършенствани съоръжения.

Изложение на мотивите

Европейската промишленост за суровини е в неблагоприятно конкурентно положение в световен мащаб и трябва да получи увереност, че мерките за търговска защита ще бъдат използвани за защита на промишлеността от нелоялни търговски практики.

Изменение 10

Член 35, параграф 1

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
1. В съвета участват държавите членки и Комисията. Той се председателства от Комисията.	1. В съвета участват държавите членки и Комисията, както и независими технически експерти. Той се председателства от Комисията.

Изложение на мотивите

Предвиденият съвет за суровините от критично значение играе решаваща роля в подкрепата на прилагането на Законодателния акт за СКЗ, включително процедурите за издаване на разрешения. За тази цел, за да се гарантира ефективността на неговите задачи по наблюдение, е препоръчително в съвета да бъдат включени не само институционални представители, но и независими технически експерти в областта.

Брюксел, 12 юли 2023 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Oliver RÖPKE